

Viðtalsþættir vegna mats á hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra í lífeyrissjóðum

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands metur hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóða í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, og reglur 180/2013 um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða. Stjórn ber sameiginlega ábyrgð á starfsemi lífeyrissjóðs. Það er hins vegar mikilvægt að stjórnarmenn séu sjálfstæðir í hugsun og hafi hæfni til að meta, gagnrýna og hafa eftirlit með ákvarðanatöku í daglegri starfsemi lífeyrissjóðs.

Í viðtali kannar fjármálaeftirlitið þekkingu, skilning og viðhorf stjórnarmanna og framkvæmdastjóra varðandi helstu efni sem tengjast hlutverki þeirra og ábyrgð og byggir mat sitt meðal annars á upplýsingum sem þar koma fram.

Hér að neðan eru talin upp efnisatriði sem koma til með að mynda ramma viðtalsins. Ekki er um tæmandi viðtalsþætti að ræða. Neðst í skjali þessu má að auki finna leslista og ítarefni sem unnt er að styðjast við, við undirbúning viðtalsins.

I. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi stjórnarmanna í lífeyrissjóðum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða
- Sérstaða lífeyrissjóða
- Þekking á starfsemi þess lífeyrissjóðs sem viðtal snýr að
- Helstu áhættur í starfsemi lífeyrissjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag lífeyrissjóðs
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna lífeyrissjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanns
- Helstu verkefni og skyldur stjórnar lífeyrissjóðs
- Starfsreglur stjórnar
- Helstu stefnur í starfsemi lífeyrissjóðs

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit lífeyrissjóða
- Hlutverk stjórnar í fyrirtækja- og áhættumeningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk stjórnar í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum lífeyrissjóða
- Helstu alþjóðlegir reikningsstaðlar sem tengjast reikningsskilum lífeyrissjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar
- Tryggingafræðileg úttekt og staða

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Sjálfstæði stjórnarmanna
 - Óhæði
 - Sjálfstæði í hugsun
 - Ákvörðunartaka
- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi stjórnarmanns
- Samfélagsleg ábyrgð og umboðsskylda

II. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi framkvæmdastjóra í lífeyrissjóðum

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða
- Sérstaða lífeyrissjóða
- Þekking á starfsemi þess lífeyrissjóðs sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi fjármálafyrirtækja
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag lífeyrissjóðs
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanna
- Hlutverk og ábyrgð framkvæmdastjóra
- Helstu verkefni og skyldur framkvæmdastjóra
- Helstu stefnur í starfsemi lífeyrissjóðs

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit lífeyrissjóðs
- Hlutverk framkvæmdastjóra í fyrirtækja- og áhættumeningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk framkvæmdastjóra í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum lífeyrissjóða
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilastaðlar sem tengjast reikningsskilum lífeyrissjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda
- Hlutverk endurskoðunarnefndar
- Tryggingafræðileg úttekt og staða

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi framkvæmdastjóra
- Samfélagsleg ábyrgð

Viðauki I

Leslisti

- Lög nr. 2/1995 um hlutafélög
- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
 - Reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
 - Reglugerð nr. 698/1998 um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingarvernd
 - Reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar
 - Reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 180/2013 um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða
 - Reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga
 - Viðeigandi alþjóðlegir reikningsstaðlar
- Lög nr. 60/2021 um aðgerðir gegn markaðssvikum
 - Reglur nr. 320/2022 um aðgerðir gegn markaðssvikum
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 745/2019 um áreiðanleikakönnun vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 545/2019 um áhættumat vegna peningaþvættis og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 105/2020 um áhættusöm þriðju lönd vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 70/2019 um upplýsingar sem fylgja skulu við millifærslu fjármuna vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Viðmiðunarreglur EBA um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2021/05)

Ítarefni

- Viðeigandi lög, reglugerðir og reglur sem gilda um starfsemina, auk leiðbeinandi tilmæla fjármálaeftirlitsins og viðeigandi EBA, ESMA og EIOPA viðmiðunarreglur sem finna má á heimasíðu Seðlabanka Íslands
- Spurt og svarað, túlkanir og gagnsæistilkynningar á heimasíðu Seðlabanka Íslands
- Siðfræði og samfélagsábyrgð eftir Øyvind Kvalnes

Uppfært í febrúar 2024